

Analyse af STU-området

Direktionscentret

Dato:

Journalnummer: /

Sagsbehandler:

Formål

Forvaltningerne i Ishøj og Vallensbæk har bestilt nærværende analyse af STU-området. STU er en forkortelse for Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse. Det er en treårig uddannelse, som er målrettet unge med et handicap eller særlige behov, som ikke kan gennemføre en almindelig ungdomsuddannelse. Analysen skal danne grundlag for en fremtidig strategi og handleplan på STU-området.

Analysen svarer på følgende resultatkrav:

1. Udarbejdelse af en forventning om potentielle og kommende STU-elever med henblik på en opdeling i grupper/profiler for at blive endnu skarpere i forhold til visiteringen af elever til STU-tilbud
2. Overslag over fremtidigt behov for pladser
3. Definition af tilbud der er relevante at bruge i fremtiden
4. Alternativer til nuværende tilbud, der er relevante at inddrage i STU, herunder muligheden for egne tilbud

Derudover skal der på baggrund af besøg i andre kommuner:

5. Indsamles erfaringer fra andre kommuner og vurderinger af erfaringerne i Ishøj- og Vallensbæk-regi (herunder andre kommuners valg af løsninger)

1. Analyse af kommende og potentielle STU-elever og deres behov

Analysen er baseret på et overblik over STU-elever fra 2007-2017 samt et overblik over de elever, der pt. forventes at skulle påbegynde en STU i perioden 2018-2020.

For at skærpe visiteringen af de unge til STU-tilbud, så den enkelte modtager det rette tilbud, kategoriseres eleverne i perioden 2007-2017 nedenfor efter diagnose.

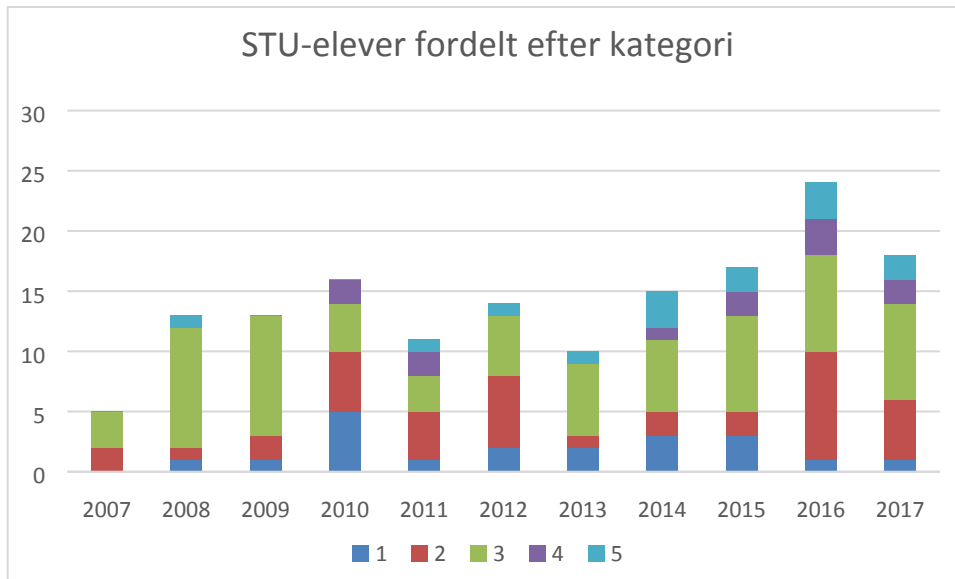
Opdeling på diagnose

Der er tale om meget forskellige typer af unge. De unge har forskellige diagnoser og flere diagnoser på samme tid. Diagnoserne giver udslag i forskellige behov. Nedenstående kategorisering er derfor en forsimpning af de unges forskelligartede problemstillinger:

1. Autisme med tillægsdiagnoser som angst og depression
2. Autisme/Retardering
3. Retardering/Begavelse
4. Fysiske handicap
5. Socio-emotionelle vanskeligheder

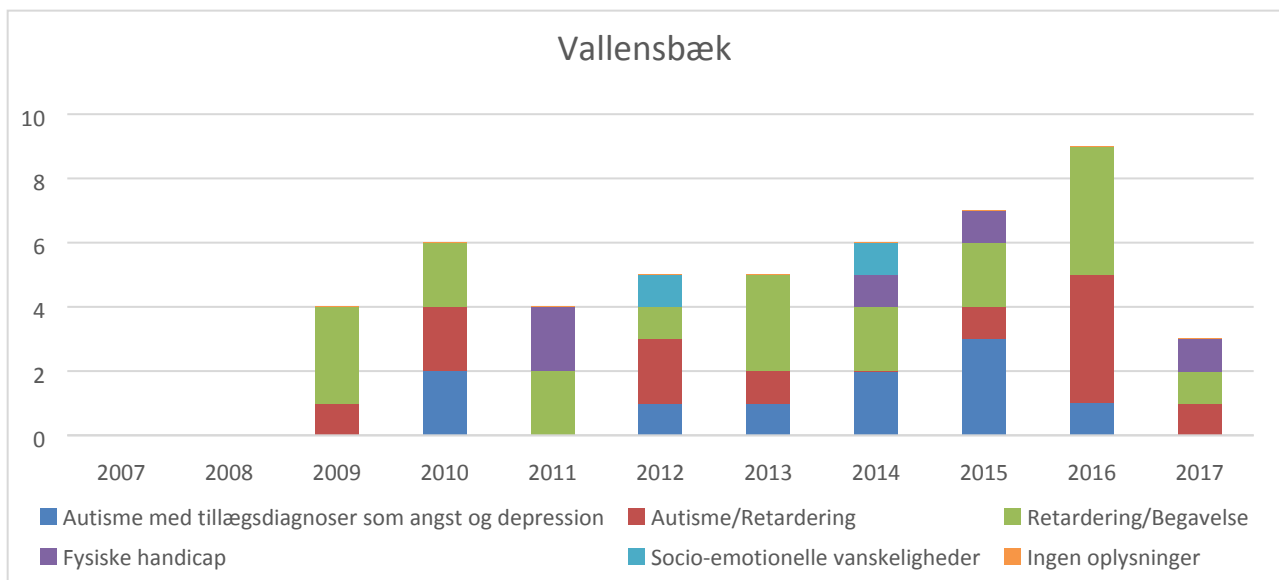

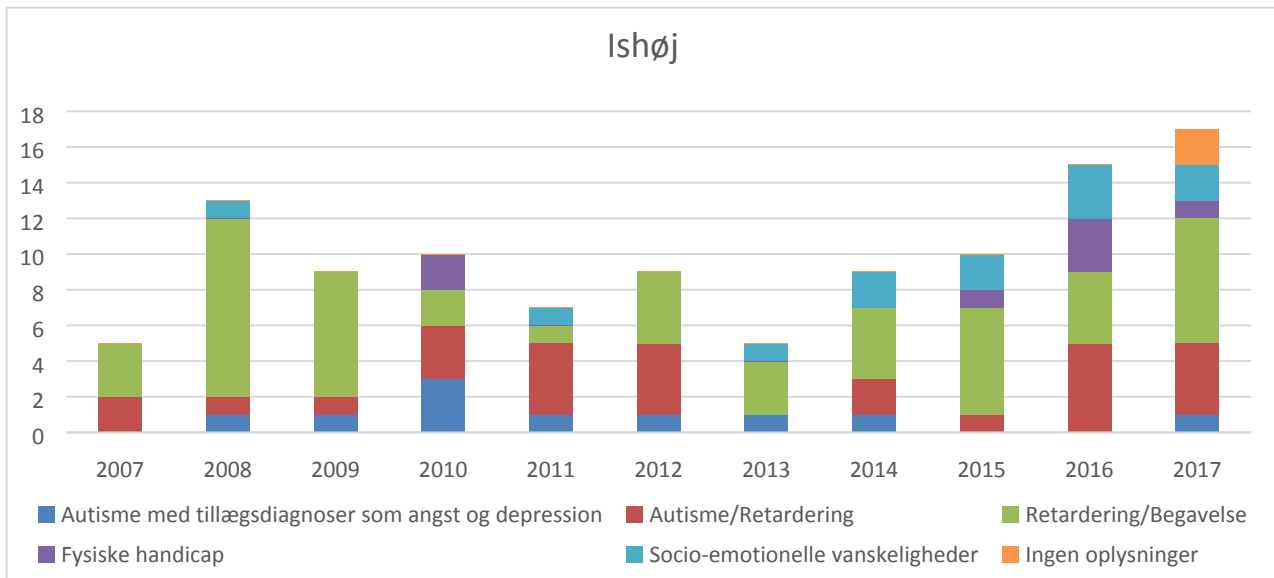
Følgende graf illustrerer antal startede STU-elever pr. år opdelt i de fem kategorier:

Det forventes, at samme type kategorisering kan benyttes for de kommende STU-elever. Forventningen understøttes af en sammenligning af kategorierne baseret på STU-elever fra årene 2007-2017 med de allerede nu kendte STU-elever i årene 2018-2020.

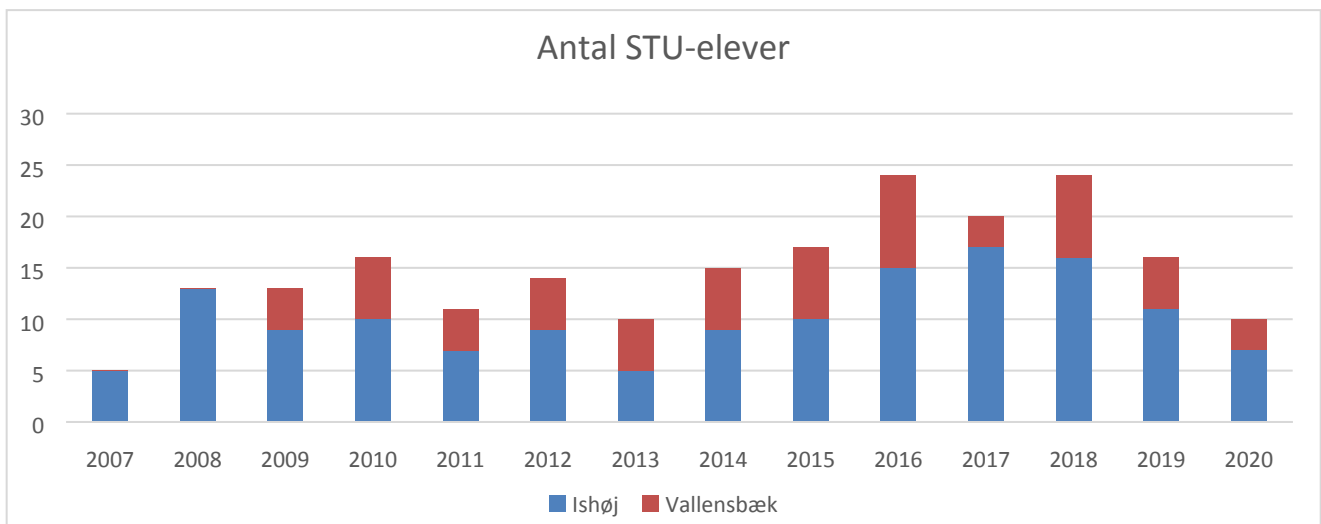
Opdelt på kommuner ser fordelingen af kategorier således ud:

2. Overslag over fremtidigt behov for pladser

Følgende graf illustrerer antallet af elever, der påbegyndte STU 2007-2017, og det forventede antal elever 2018-2020. Det forventede antal er estimeret i september 2017. Tallene i perioden 2018-2020 er baseret på kendte unge. Jo længere ude i fremtiden, jo større er risikoen for, at der er unge, som ikke er kendt på nuværende tidspunkt. Tallene for 2019 og 2020 skal derfor tages med et vist forbehold.

Hvis man ser på udviklingen af STU-elever, svinger antallet af elever år for år. Dog ses en stigende tendens. Denne tendens ses også på landsplan, hvis man sammenligner med nøgletal fra undervisningsministeriets statistik¹ på området samt Ballerup Benchmarking².

¹ <https://uvm.dk/statistik/oevrige-ungdomsuddannelser-og-forberedende-forloeb/statistik-om-ungdomsuddannelse-for-unge-med-saerlige-behov>

² <http://www.rammeaftale-h.dk/da/udgivelser/a2017/>

Stigningen i antallet af elever kan enten skyldes en ændring i visitationspraksis eller en stigning i antallet af børn med diagnoser. En nærmere forklaring kan ikke gives på baggrund af det tilgængelige datagrundlag.

Data over tid giver således ikke mulighed for en plausibel forudsigelse om antallet af elever. En forudsigelse om fremtidige behov for pladser baserer sig alene på viden om de unge, der allerede nu er forventning om vil få brug for et STU-forløb.

I nedenstående tabel ses de forventede antal elever på STU fra 2018-2020. Tallet er forbundet med stor usikkerhed, da det ikke er alle potentielle elever, der allerede nu er kendt af kommunen. Samtidig er antallet af unge, der visiteres til STU relativt lille, hvilket betyder, at behovet for STU-pladser procentuelt kan variere ganske hurtigt ved fx fra- eller tilflytning til kommunen.

Generelt er estimaterne tre år frem i tiden dog forholdsvis præcise. Det skyldes, at der ofte også findes andre løsninger end STU for nogle af dem, som vi kender i forvejen. Der kan derfor være en vis forventning om, at antallet af elever, som starter STU i 2019 og 2020, vil være lavere end i perioden 2016 – 2018.

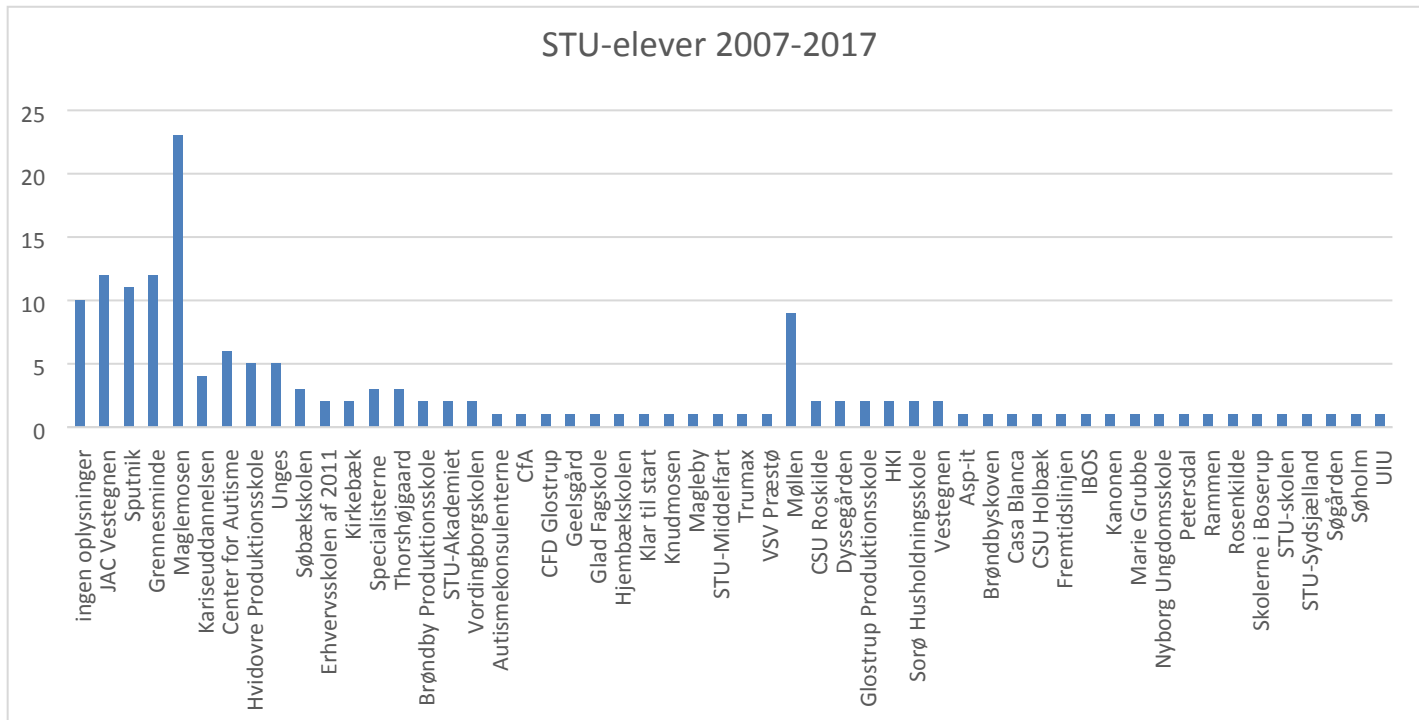
Forventede elever der påbegynder en STU i de kommende år:

	2018	2019	2020
Ishøj	16	11	7
Vallensbæk	8	5	3
I alt	24	16	10

3. Definition af relevante tilbud fremover

I perioden 2007-2017 har STU-elever været fordelt på 49 uddannelsessteder. Fordelingen af elever er vist i grafen nedenfor. Formålet er at vise hvilke uddannelsessteder, der har været brugt over tid, samt hvilke der har været mest anvendt:

Bemærk, at 20 elever har benyttet en blanding af 2-3 tilbud.

Nedenfor ses de mest anvendte tilbud. Tilsammen udgør de cirka halvdelen af pladserne.

Tilbud	Antal fra 2007-2017
Maglemosen	23
Sputnik	12
JAC Vestegnen	12
Grennessminde	11
Center for Autisme	10
Møllen	9

Hvis man ser på anvendelsen af tilbud til elever, der er påbegyndt en STU i årene 2015-2017, benyttes nedenstående seks tilbud oftest. Det svarer til cirka 40 % af de 61 pladser.

Tilbud	Antal 2015-2017
JAC Vestegnen	6
Sputnik	6
Grennesminde	4
Maglemosen	3
Kariseuddannelsen	3
Center for Autisme	2

Tabellen nedenfor viser helårs-taksten for STU i 2017-priser på de seks mest benyttede tilbud til nye elever.

Tilbud	STU-Takst i 2017 priser (helårs)
JAC Vestegnen	191.990
Sputnik	272.604
Grennesminde	239.208
Maglemosen	209.875
Kariseuddannelsen	239.100
Center for Autisme	285.012

4. Alternativer til nuværende tilbud, der er relevante at inddrage i STU, herunder muligheden for egne tilbud

Forebyggelse af behov for STU eller alternativet til STU

Center for Børn og Forebyggelse i Ishøj har i samarbejde med især UU (Ungdommens Uddannelsesvejledning) været opmærksom på, at det kun er unge, hvor STU er eneste mulighed, der bliver visiteret til STU. Det kræver et meget tæt og tidligt samarbejde med skolerne, forældrene, UU og andre samarbejdspartnere forsikre, at tanken om STU ikke er eneste mulige løsning for den unge. I de senere år har det været nødvendigt at intensivere denne indsats, da flere og flere unge på et tidligt tidspunkt bliver kategoriseret som kommende STU-elever. Denne udvikling skyldes måske delvist, at udbyderne af STU tilbyder uddannelsen til en stadig bredere målgruppe.

Nedenfor beskrives nogle af de tilbud/indsatser, som aktuelt anvendes som alternativ til STU. I enkelte tilfælde kan et alternativ betyde, at den unge bliver i stand til at indgå i et ordinært uddannelsesforløb (som regel med ekstra støtte), og at STU. I andre tilfælde har indsatsen en opsættende virkning. Fx kan behovet for §103-tilbud (beskyttet beskæftigelse) og §104-tilbud (aktivitets- og samværstilbud) udsættes et-to år, hvilket kan medføre mindre besparelser i det lange løb. Det er vigtigt at understrege, at et ungt menneske altid skal have det rette tilbud. Hvis behovet og ønsket er en STU, også *efter* et alternativt tilbud har været benyttet, har den unge retskrav på en treårig STU frem til det 25. år.

Produktionsskole

I ganske få tilfælde kan det være meningsfuldt at afprøve den unge på en produktionsskole. Det forudsætter dog som minimum, at den unge har kognitive forudsætninger inden for normalområdet, kan fungere nogenlunde socialt og at det vurderes, at den unge kan indgå i de værkstedsaktiviteter, som normalt findes på en produktionsskole. Forløbet kan være en mulighed for at afprøve, hvorvidt den unge har et potentiale for fx at indgå i en EGU (en 2-årig ungdomsud-dannelse med stor vægt på praktik) eller andet. Det skal dog understreges, at det er sjældent, at denne løsning er meningsfuld.

Særlige aftaler under folkeskolelovgivningen

I enkelte tilfælde udarbejdes der individuelle løsninger under folkeskolelovgivningen for den unge, hvor det kan være meningsfuldt med et helt særligt tilrettelagt undervisningstilbud. Det er typisk unge, som er normalt begavede og som har store psykiske udfordringer. En del af løsningen kan være et stærkt reduceret timetal, hvor eleven får en individuelt tilpasset undervisningsplan, som gør den unge i stand til at klare sig senere i uddannelsessystemet. Forhåbningen kan være, at den unge udvikler sig positivt, og at betydningen af de psykiske vanskeligheder mindskes, så den unge måske kan indgå i en ordinær uddannelse med støtte efterfølgende. Ordningen kan kun bruges for unge under 18 år, da den bevilliges som en forlængelse af folkeskolelovgivningen.

Efterskoler

De seneste år er brugen af specialetterskoler blevet øget. I enkelte tilfælde kan et efterskoleophold modne den unge og skabe en så stor udvikling, at den unge kan påbegynde en ordinær uddannelse (med støtte). Specialetterskole kan også i enkelte tilfælde bruges i forhold til unge med massive handicap. Ophold på efterskoler koster typisk kommunen cirka 120.000 kr. om året (kommunal betaling af forældreandelen og modregning i bloktilskud for ophold på efterskoler).

Ophold på efterskole for massivt handicappede borgere udsætter behovet for §103-tilbud eller §104-tilbud, som der typisk er behov for efter endt STU-forløb (gælder unge, som er tilkendt pension). Så selvom den unge alligevel får en STU efterfølgende, er efterskoleopholdet ofte personligt og selvstændighedsmæssigt udviklende for den unge. Udgifterne til efterskole er samtidig typisk lavere end til §103- og §104-tilbud. Efterskoleophold er forbundet med en lidt lavere udgift for kommunen i det lange løb. Børne- og Undervisningsudvalget i Ishøj Kommune har i maj 2017 udvidet muligheden for bevilling af efterskole som en forebyggende indsats for STU, og der kan bevilliges op til to år.

Indsatser under beskæftigelseslovgivningen

Der er mulighed for under beskæftigelseslovgivningen at iværksætte indsatser, som skal bringe de unge tættere på en uddannelse eller beskæftigelse. Der er forholdsvis brede muligheder for at bruge denne lovgivning, men muligheden har kun i ringe omfang været anvendt. Det undersøges på nuværende tidspunkt, hvorvidt beskæftigelseslovgivningen i stigende omfang kan bruges, enten som alternativ til STU eller for at forebygge behovet for STU.

§103 (beskyttet beskæftigelse) eller §104 (aktivitets- og samværstilbud)

For unge over 18 år, som er bevilliget førtidspension, kan et alternativ til STU være et tilbud under servicelovens §103 og §104. Lovgivningen stiller imidlertid krav om, at alle unge skal tilbydes en ungdomsuddannelse. Der har således ikke været praksis for at benytte disse to ordninger som alternativ til STU. Så brug af denne mulighed forudsætter som minimum, at forældrene og den unge ikke stiller krav om en ungdomsuddannelse. Henvielse til §103-tilbud og §104-tilbud tilsidesætter ikke retskravet om en STU.

Voksenspecialundervisning

I enkelte tilfælde er der lavet ordninger i ordinære uddannelser, som er understøttet af reglerne om voksenspecialundervisning. Fx kan den unge i enkelte tilfælde indgå i ordinær ungdomsuddannelse, hvor uddannelsesinstitutionen søger statslig støtte til den unge. Disse ansøgninger bliver ofte kun delvist imødekommet, hvorfor kommunen supplerer støtten med midler under voksenspecialundervisningsregler. Disse ordninger kan i nogle tilfælde være en bedre løsning end en STU.

Nye veje? – samarbejde med Thorshøjgård om ny indsats

Ishøj Kommune har i foråret 2017 taget kontakt til døgninstitutionen Thorshøjgård i Ishøj, som primært har unge boende. I samarbejde med Ishøj Kommune har Thorshøjgård beskrevet et nyt, fleksibelt tilbud "Afklarende Grundforløb", hvor der er lagt vægt på en praktisk orienteret afprøvning af den unge som forberedelse til fx en EGU. Forventningen er således, at Ishøj og

Vallensbæk kommuner med denne nye indsats kan udvikle enkelte unge så godt, at de ikke behøver en STU.

5. Erfaringer fra andre kommuner og vurderinger af erfaringerne i Ishøj- og Vallensbækregi

Brøndby Kommune

Ungehuset er en del af Brøndby Kommunes Jobcenter. Ungehuset arbejder med unge mellem 15 og 30 år, hvor hovedparten er på uddannelseshjælp og er aktivitetsparate. Ungehuset er en lille selvstændig enhed i Brøndby Strand, som deler hus med UU-vejledere. Der er 17 ansatte heriblandt mentorer, virksomhedskonsulent og socialrådgivere.

I Brøndby medførte den organisatoriske placering under beskæftigelsesområdet, at der i langt højere grad blev anvendt forebyggende indsatser under LAB-loven for at udfrem for en bevilling af STU. Hvor Ishøj/Vallensbæk i høj grad benytter sig af indsatser under folkeskoleloven og til dels voksenspecialundervisning, iværksættes der i Brøndby Kommune indsatser som i højere grad er mere direkte beskæftigelsesrettede.

I Brøndby har beskæftigelsesområdet således en mere fremtrædende rolle i drøftelser om bevilling af STU. Det giver et mere beskæftigelsesorienteret fokus i valg af STU. Brøndby Kommune har - i lighed med STU-konsulenten i Ishøj/Vallensbæk - også en konsulent på sagerne, som kendte de unge på et tidligt tidspunkt.

Helsingør Kommune

I Helsingør Kommune har Center For Job og Oplevelse (CFJOO) tilbudt STU siden 2008 og har således god erfaring med at tilrettelægge STU-forløb. Tilfredsheden hos de unge, der tager STU'en, er høj: Kun henholdsvis 2% og 8 % er utilfredse eller meget utilfredse med STU.

Helsingør Kommune har haft syv klagesager til Klagenævnet for Specialundervisning. Tre er blevet realitetsbehandlet og en er blevet ændret. Ingen er blevet hjemsendt.³

Helsingør har i sin servicestandard defineret, at der prioriteres lokale tilbud. Tilbuddene er grupperet i fire tilbud afhængigt af behov. Tilbuddene er dog fleksible og tilrettelægges efter den enkelte årgangs behov. Tilbud 1-3 koster 20.000 kr. om måneden. Dette er inklusiv tilbud i ferier og er derfor billigere end de private tilbud. Derudover sparer de meget på transport. Det er netop Helsingørs geografiske placering som gør, at det er rentabelt at drive egne tilbud, da kørsel til private leverandører er meget dyrt. Den udfordring har vi ikke i samme omfang i Ishøj og Vallensbæk. En del af tilbuddene er blevet til i et partnerskab mellem et naturcenter i Helsingør, den daværende naturstyrelse og Helsingør Kommune. STU er slået sammen med §103- og §104-tilbud (beskyttet beskæftigelse efter servicelovens § 103 og 104), hvorved der kan drages nytte af stordriftsfordele. Samtidig kan den unge blive i det nære miljø med mennesker og steder, som den unge også senere i livet vil støde på. Det kan på den måde skabe en stabil og tryk overgang til voksenlivet.

Helsingør Kommune har succes med at koble flex-jobbere med en efteruddannelse på som en slags mentor for den unge på værkstederne fra tilbuddene. Kommunen vil i fremtiden arbejde med at udvide denne ordning til virksomheder.

Derudover brugte kommunen aktivt alle sine lokaler og fagligheder i udformningen af en STU. Blandt andet varetog STU både kantinedrift, mødeforplejningen og "mælkehenterfunktionen" på skolerne.

Alt i alt oplever både Vallensbæk Kommune og Ishøj Kommune, at man kan finde inspiration i visitationsprocessen, i processen inden og i anvendelsen af LAB-loven fra Brøndby, mens Hels-

³ Årsrapport 2016 Klagenævnet for Specialundervisning

ingørs organisering ikke gav inspiration i forhold til organisering. Derimod var Brøndbys STU-uddannelse, opdeling af STU-tilbud og kommunens brug af §103 og §104 til STU-forløb inspirerende. En sådan konstruktion kræver dog en vis størrelse og må forventes at omfatte etableringsomkostninger.

Konklusioner:

- Diagnose-kategoriseringen antyder et forventet fald i antallet af STU-elever fremadrettet.
- Der skal øget fokus på effekten af STU-uddannelsen, hvor vi kan lære af Brøndby Kommune og bruge arbejdsmarkedslovens muligheder. Centerchef for Børn og Forebyggelse, Ishøj Kommune og Vallensbæk Kommune mødes og afdækker de muligheder, der er.
- For at understøtte den håndholdte indsats skal UU i Vallensbæk mere på banen, hvilket skal koordineres. Vallensbæk Kommune beskriver arbejdsgangene.
- Der skal arbejdes med andre alternativer end STU, herunder kortere forløb, der skal fungere som springbræt. Ishøj undersøger mulighederne hos forskellige udbydere fx NEXT, VUC og Sputnik. Derudover undersøges det, om andre kommuner kan have interesse i at gå sammen om at skabe sådanne tilbud.
- En gang om året skal der afholdes møde mellem Ishøj og Vallensbæk kommuner. Mødet skal gennemgå næste års prognose samt evaluere året og dets resultater.
- UU Vallensbæk skal være den koordinerende og bevilgende part på en anden måde end i dag.